(1) לכתלים לא.

דלשון אבילה לרוד ולשון הקטרה לרוד בעי
מ) *רב אשי חישב לאכול כזית בשני בני
אדם מהו בתר מחשבה אזלינן י) דאיכא
שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא
אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר
כחצי זית כשר שאין אבילה והקטרה מצטרפין
הא

(1)

טומאה בכל שהוא והתרכתי בפרק המלניע [שבת דף לא: ד"ה אי נענין]:
חישב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול - בסוף כל הפסולין (לקמן דף לו:) אמרינן דחישב שיאכלוהו טמאים לא הוי פיגול וצריך לפרש טעם אמאי גרע מאכילת כלבים מ):
ואת איזבל יאכלו הכלבים - (מ) הא פשיטא ליה דשייכא ליה גבי בהמה בדבר הראוי לה כדכתיב תהיה כל
הבוראתך לאכול אלא מאכילת בשר מייתי ראיה (ט):
דכתיב תאכלהו אש לא טפח - תימה דלא מייתי קרא דאם האכל
יאכל דבשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת
אכילת מזבח (לעיל יג:) וכתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה
וי"ל דאש דגבוה פשיטא ליה דשמה אכילה מ) ובכל מקום אין אכילה
והקטרה מצטרפין נ) אבל השתא דאמרת דכל אכילת אש שמה אכילה
קשיא ליה אמאי אין מצטרפין: **שאין** אכילה והקטרה מצטרפין -
מרישא הוה מא) מליגא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר
הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילת אש לא שמה אכילה:

כבילה אוכל ראשון כא) דאיט
לס שיעור קדם שנתערב עם
מעיקרא אין חוזר וגיעור וא"ת
א היאך קיבל טומאה מאב
אוכל מקבל טומאה בכל שהוא
תא שלימה כג) בת"כ כל אשר
ומא בכל שהוא יכול יטמא
ו כבילה כדילפי' בפ"ח דיומא
ערו חכמים אין בית הבליעה
:דרב דימי חלי זית חוץ למקומו

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף לא עמוד א

62 כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

(a) **הא** לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר מצטרף - וא"ת דלמא
לעולם לא יד) יצטרף ואתא למידק דלאכול ולאכול בחד גברא
מצטרף ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן בתר הכי דדייק אבי
דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מצטרף מדקתני לאכול
ולהקטיר דלמא אתא למידק דלאכול
ולאכול בשני בנ"א מצטרף ויש לומר
דדייק מדתני טעמא שאין הקטרה
ואכילה מצטרפין משום דהתי אכילה
והתי הקטרה הא אי חשיבא הקטרה
כאכילה הוה מצטרף טו) (אי חשיבא
הקטרה) אע"ג דהוי כעין שני בני
אדם וביתר מכדי אכילת פרס:
ביתר מכדי אכילת פרס מהו -
וא"ת לוכח מדתנן חלי זית בחוץ חלי
זית למחר פסול וי"ל דדלמא בלהקטיר
אע"ג דרישא קתני לאכול כזית בחוץ
כזית למחר שמא בבא דחלי זית מיירי
בלהקטיר דווקא: **ומאי** קמ"ל אי
לאכול ולאכול טז) שדרכן לאכול כו' -
תימה טובא קמ"ל כדדייק אבי גופיה
לעיל לאכול ולאכול בשני בני אדם
וביתר מכדי אכילת פרס:

(a)

מא) הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר
והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף א"ש"מ בעי
רבא חישב לאכול כזית ביתר מכדי אכילת
פרס מהו לאכילת גבוה מדמינן ליה או
לאכילת הדיוט מדמינן ליה אמר אביי ת"ש
לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר
שאין אבילה והקטרה מצטרפין קטעמא דלאכול
ולהקטיר הא לאכול ולאכול נ) מצטרף והא
הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא דלמא
בהיסק גדול: לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי
זית כשר נ): *טעמא דלאכול ולהקטיר הא
לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול
מצטרף הא קתני רישא לאכול נ) את שדרכו
לאכול (מצטרף) את שדרכו לאכול אין
שאין דרכו לא אמר רבי ירמיה הא מני *רבי

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף לא עמוד ב

הא לאכול ולאכול - לפנים דומיא דלאכול ולהקטיר שאין זית שלם
לאוכל אחד מצטרף: **ביתר מכדי אכילת פרס** - לשהות בין תחילת
אכילתו לסופה יותר מכדי אכילת פרס דאילו גבי כל איסורים
שבתורה קיימא לן דלא הויא אכילה הכא מאי: **לאכילת גבוה
מדמינן לה** - דהא איתקוש לענין
מחשבה אכילת גבוה ואכילת אדם
בהדי הדדי ואכילת גבוה אף ביותר
מכדי אכילת פרס היא פעמים שאינו
ממהר לשרוף: **ס"ג** ו) **לאכול ולאכול
דומיא דלהקטיר מצטרף** - והיכי דמי
יותר מכדי אכילת פרס לאכול חלי
זית ולחזור ולאכול חלי זית ובין זה לזה
יותר מכדי אכילת פרס דומיא דהקטרה
מצטרף: **דלמא** - האי להקטיר דקתני
בהיסק גדול קאמר והכוותה דוקא
לאכול ולאכול דמצטרף: **ס"ג מפני'
לאכול כפלי זית כו' טעמא דלאכול
ולהקטיר כו'** - דבר שאין דרכו לאכול
כי האי להקטיר דמתני' דקמייתי
(הא) באימורים: **הא קתני רישא וז
סכלל כל השוחט וסמקבל לאכול
דבר שדרכו לאכול כו'** - אלמא

(2) חידושי הגרי"ז מסכת זבחים דף לא עמוד א

גמ' בעי רב אשי רב אסי חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשבה אזלינן דאיכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא, והשאלה היא אם השיעור כזית במחשבת פיגול הוא שיהא מחשבה בקרבן שיהא נאכל כזית ממנו חוץ לזמנו, וא"כ אין שום נפק"מ במה שחשב שיהא נאכל לב' בני אדם, כיון דעכ"פ חשב שיהא נאכל מהקרבן כזית חוץ לזמנו, או דבעינן שיחשוב על האוכלין דהיינו על הגברא שיאכל כזית חוץ לזמנו, וא"כ ליכא שיעורא,

(a) ופשיט האיבעי' ממתניתין דלאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר, והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף ש"מ, ובהמשך הגמ' בעי רבא חישב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס מהו, לאכילת גבוה מדמינן ליה, או לאכילת הדיוט מדמינן ליה, אמר אביי ת"ש מלאכול ולהקטיר, ודחי דלמא בהיסק גדול ולא נפשטה הבעיה,

(b) ולכאורה גם האיבעי' הזאת תלוי בהאיבעי' הקודמת של כזית בשני בני אדם, דאם נימא דבתר מחשבה אזלינן, ומשום דעיקר מחשבת פיגול הוא רק בהקרבן שיחשוב שכזית מהקרבן יהא נאכל, ואין שום נפק"מ מהאוכלין, וא"כ גם בלאכול כזית יותר מכדי אכילת פרס עכ"פ הוי מחשבה על כזית, דמה איכפת לן אם ביותר מכדי אכילת פרס אינו מצטרף הב' חצאי זיתים, אבל עכ"פ יש כאן מחשבה על אכילת כזית, ולא גרע משני בני אדם, דבודאי דהאכילות לא מצטרפו

עבודה. הלכות פסולי המוקדשין פי"ד פט

ומ"ש וכן אם חשב לאכול מפרים ושעירים הנשרפים וכו'. כפ"ג דזבחים (דף ל"ה.) חישב באכילת פרים ונשריפתן לא עשה ולא כלום. ולריך טעם למה השמיט מלכתוב דה"ה אם חשב לשרפן למחר שהם כשרים:

ט חשב שיאכלו הטמאים וכו'. בספ"ג דזבחים (דף ל"ו ע"ב) אמר רב חסדא אמר רבינא בר שילא חישב שיאכלוהו טמאים למחר חייב (כרת) אמר רבא תדע דבשר לפני זריקה לא חזי וכי מחשב ביה מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי הכא לא מיחזי כלל ומשמע לרבינו דהא דקאמר ולא היא לא לדמויי דינא דרב חסדא אתמר אלא לדמויי סייעתא דאייתי רבא ואע"ג דסייעתא אידחיא דינא לא אידחי מאמר דרב חסדא ורבינא בר שילא ורבא ס"ל הכי וליכא מאן דפליג עלייהו. ויש סעד לזה מדאמר ר' יוחנן זבחים (דף ל"ח.) חישב שיאכלוהו כלבים למחר הוי פגול דכתיב יאכלו הכלבים ומי עדיפי כלבים מטמאים. ומ"ש כמו שבארנו. כלומר שהזבח מתפגל במחשבת חוץ לזמנו:

י אין אכילה פחותה מכזית וכו' עד הזבח כשר. משנה בפרק ג' דזבחים (דף כ"ט:). ומ"ש חשב לאכול כחצי זית בחוץ ולהקטיר כחצי זית בחוץ וכו' שאין אכילה והקטרה מצטרפין. שם. ומ"ש ואם הוציאו בלשון אכילה אחד הוא. שם בגמ' (דף ל"ח.): חשב לאכול או להקטיר כחצי זית וכו'. מתבאר בספ"ב דזבחים (דף ל"ח): חשב לאכול כחצי זית ושתאכל בהמה או חיה כחצי זית וכו'. שם מימרא דר' יוחנן: חשב על כזית שיאכלוהו שנים הרי אלו מצטרפין. שם ע"ב בעיא דלא פשיטא: חשב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס הרי זה מצטרף. שם בעיא דרבא ובעי מבי למפשטה מממניתין ודחי ליה. ומשמע לרבינו דלחייב בעלמא היא דפשטא דמתני' כדאמר מבי היא והכי הלכתא. ואפשר שלא היה בגירסתו דחייב כלל: חשב בשעת זביחה לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס הרי זה מצטרף. בשעת זביחה דנסמוך ח"ד שחיטה וזריקה דתרוייהו מ דמירתקן וכ"ש הני דמיקרבן ופסק רבינו משמע דלרבנן מצטרפות אכבע עבודות: ז (דף י"ג.) מנן דלמ"ק לבוזה נמי מפגלת

וכן אם חשב לאכול מפרים ושעירים הנשרפין בחוץ או למחר הרי הן כשרים. וכן כל כיוצא בזה: **ט** חשב שיאכלו הטמאים או הפסולין מדבר הראוי לאכילה. או שיקטירו הטמאים או הפסולין מדבר הראוי להקטרה. חוץ לזמן אכילה והקטרה. הזבח פגול כמו שביארנו. חוץ למקום אכילה והקטרה. הרי זה פסול ואינו פגול: **י** אין אכילה פחותה מכזית. ולא הקטרה פחותה מכזית. לפיכך המחשב לאכול מדבר הראוי לאכילה פחות מכזית או שחשב להקטיר מדבר הראוי להקטרה פחות מכזית בין במחשבת זמן בין במחשבת מקום. הזבח כשר. חשב לאכול כחצי זית בחוץ. ולהקטיר כחצי זית בחוץ. או שחשב לאכול כחצי זית אחר זמן אכילה. ולהקטיר כחצי זית אחר זמן הקטרה. הזבח כשר. שאין אכילה והקטרה מצטרפין. ואם הוציאו בלשון אכילה ואמר שיאכל כחצי זית ותאכל האש חצי זית. הרי אלו מצטרפין לשון אכילה אחד הוא. חשב לאכול או להקטיר כחצי זית. וחזר וחשב על חצי זית אחר באותה המחשבה. הרי אלו מצטרפין. חשב לאכול כחצי זית. ושתאכל בהמה או חיה כחצי זית. בין במחשבת מקום. בין במחשבת זמן. הרי אלו מצטרפין ששם אכילה אחד הוא. חשב על כזית שיאכלוהו שנים הרי אלו מצטרפין. חשב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס הרי זה מצטרף. חשב בשעת זביחה

ס' אמין יק. מר סב

ובהאי ענינא ראיתי דבר סלא לדעתי במ"ב סימן רע"א ס"ק ס"ת שכ' בהא דבעינן שהמקדש יפעום כמלא לוגמי', דהשיעור של מלא לוגמי' צריך לשתות בלי דפסק מרובה בינתים, דהיינו שלא ישהה מתחלת שתי' ראשונה ועד סוף שתי' אחרונה יותר מכדי שתיית רביעית, ועכ"פ לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס, ואם הפסיק בכדי אכילת פרס אף בדיעבד לא יצא, ודי"ז הביא בשם תי"ש ושי"א יעוי"ש, ושוב כתב בס"ק ע"ג, אותא דאמר בשו"ע דדוקא בעינן לכתחלה שיטעום המקדש בעצמו, דזהו דוקא לכתחלה, אבל בדיעבד הסכימו הרבה אחרונים, דאפ" שתיית כל המסובין מצטרפין למלא לוגמי' אך שלא ישהה על ידי שתיית כלם יותר מכדי אכילת פרס יעוי"ש, ובשעה"צ כ' דפשוט דלא עדיף משאם הי' מקדש בעצמו:

ולדעתי הדברים תמוהים לכאורה, דצירוף ל"ש רק באדם אחד, דבשותה בכדי שתיית רביעית או אכילת פרס, הויא ע"ז שם שתי', אבל בהפסיק יותר מכשיעור, אינה מצטרפת השתי' והוי טעימה בעלמא, אבל בב' וג' בני אדם ויותר, איך שייך צירוף לצרף מה ששתה האחר או האחרים, ולא שמענו כזה, והא דמצטרפ' טעימת כלם למלא

חידושי הגרי"ז מסכת זבחים דף לא עמוד א

והנה מתוך דוחק הענין נראה דהנה במחשב כזית בב' בני אדם שם כיון דבתר מחשבה אזלינן דלא בעינן שיחשב מהאוכלין אלא מחשבה שהקרבן יהיה נאכל כזית, ממילא לא חל כלל המחשבה דב' בני אדם, כיון דאין שום נפק"מ לענין פיגול מהאוכלין, ממילא מה שמחשב שיאכלו שני בני אדם לא נתפס כלל במחשבת.פיגול, ונראה דגם בהאיבעי' השניה ס"ל דבתר מחשבה אזלינן, ועיקר מחשבת פיגול הוא רק שיהא נאכל מהקרבן כזית חוץ לזמנו,

אמנם השאלה היא דהנה בהשיעור אכילת פרס, יש לחקור איך היה הדין בלא ההלכה, אם בלא ההלכה דכא"פ היינו אומרים דבעינן שיאכל כזית בב"א ממש, ואפילו בכא"פ לא היה מהני ובאה הלכה לומר דכא"פ מהני, או דבלא ההלכה היה מצטרף לכזית אפילו ביותר מכדי אכילת פרס, ועל זה באה ההלכה לומר דדוקא בכדי אכילת פרס מצטרף, ויש להביא ראיה לחקירה זו מהגמ' לקמן (דף ע' ע"א) דקאמר שם לענין אכילת נבילת עוף טהור דמטמא בבית הבליעה, דאיצטריך קרא למימר דשיעור אכילתו הוא בכא"פ, משום דסד"א משום דחידוש הוא יותר מכדי אכילת פרס נמי ליטמא קמ"ל, והביאור בגמרא הוא הואיל וחידוש הוא הוי אמינא דלא נאמרה שם ההלכה דכא"פ, הרי להדיא דבלא ההלכה הו"א אפילו ביותר מכדי אכילת פרס נמי מצטרף, והא דאינו מצטרף ביותר מכדי אכילת פרס הוא, מטעם ההלכה שנאמרו בשיעורים דכזית

תלמוד בבלי מסכת זבחים דף ע עמוד א

ורבי מאיר האי נבלה מאי עביד לה? לשיעור אכילה בכזית. ותיפוק לי מקרא קמא, מדאפקיה רחמנא בלשון אכילה! חד לשיעור אכילה בכזית, וחד לשיעור אכילה בכדי אכילת פרס, ס"ד אמינא: הואיל וחידוש הוא, יותר מכדי אכילת פרס נמי ליטמא, קמ"ל

רש"י מסכת זבחים דף ע עמוד א

בכדי אכילת פרס - שאם שהה באכילת כזית יותר מכדי אכילת פרס הרי היא כשאר אכילות שאין מצטרפין לעונשין ואף זו אין מצטרפת ליטמא בבית הבליעה

דחידוש הוא - שלא מצינו בתורה טומאה כזו שאין לו טומאה מבחוץ ובבית הבליעה באה לו טומאה

הביאור דהאכילה הוי רק בכ"א דחשיב חד מעשה אכילה ונתחדש בהלכה דגם בתוך כדאכ"פ חשיב כבכ"א אבל אם נימא דבלא ההלכה היה מצטרף גם ביותר מכדאכ"פ וא"כ אכילה חשיב גם ביותר מזה, ורק ההלכה חידשה דאם איכא הפסק של יותר מכדאכ"פ, הוי מחלק את האכילה וחשיב דליכא כאן אכילה של כזית, ולי"ה דין במעשה האכילה,

אלא הוא מחלק בשיעורא דכזית, דחשיב כשני חצאי זית ולא חשיב אכילה של כזית, והוכיח הגרי"ז מלקמן ע' א' דאיכא קרא דשיעור אכילה של כזית בנבלת עוף טהור הוא בכדאכ"פ, דסד"א הואיל וחידוש הוא יותר מכדי אכ"פ נמי ליטמא קמ"ל, ומבואר דבלא הלכה היה מצטרף ביותר מכדאכ"פ, וא"כ ההלכה באה לחלק דביותר מכדאכ"פ איכא מחלק על האכילה ולי"ה שיעור כזית. ובזה ביאר

רש"י מסכת חולין דף קג עמוד ב

חלקו מבחוץ - לכזית אבר מן החי נחלק לשנים קודם שיתננו לתוך פיו ואכל זה לבדו ואח"כ חציו השני

מהו - מי מצטרפי לחיוביה ככל שאר איסורים דקיימא לן דמצטרפי שיעורייהו לחצאין בתוך כדי אכילת פרס כדאמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פ:) או דילמא כיון דחידוש הוא דהא גידין ועצמות דעלמא לא מיחייב עלייהו והכא מיחייב ואימא אין לך בו אלא חדושו וכי אכיל ליה בבת אחת מיחייב דסתם אכילה בבת אחת משמע אבל לחצאין לא

השתא מתבאר ממילא, דאף דנפשט הבעיא דרב אשי ולא בעינן מחשבה במעשה אכילה, אלא רק מחשבתו שיאכל כזית מן הקרבן נכללת במחשבה, עדיין איכא למיבעי בגופו כזית מן הקרבן דבעינן לחשב על האם הוא "שיעור כזית" או רק תפיסת האכילה. ולהלן דבעינן שיעור כזית אין לומר דאם חישב לאכול ביתר מכדי אכילת פרס לא זה מגרע משום דתוספת זו לא נכללת במחשבה, דאכן בעינן לחשב על שיעור כזית וכל שחישב לאכול ביתר מכדי אכילת פרס לית כאן מחשבה על שיעור כזית וליכא מחשבה

וכן לאידך גיסא, אף להלד בבעיא דרבא דבעינן הכא שיעור כזית, עדיין י"ל כפשיטות הבעיא דרב אשי דב' בני אדם מצטרפים משום דלא בעינן מחשבה על מעשה אכילה אלא על כזית מן הקרבן, וכל מה שמחשב טפי מינה אינו נכלל במחשבת הקרבן, והא דבעינן לחשב דוקא בתוך כדי אכילת פרס הוא משום דביתר מכך ליכא הכא שיעור כזית, ואין זה משום דבעינן מחשבה למעשה אכילה, דזה לא בעינן, אלא משום דביתר מכדי אכילת פרס ליכא שיעור כזית כלל, ובזה מיושב איך הוו בעיות שונות ואין לפשוט זה מזה, ומבוארת דעת תוס',

בתוספות דף ל"א ראש ע"ב) ? ויש לומר הא שבעינן "דין אכילת כזית" היינו על האוכל ולא על האוכלו. והא בחשב שתאכלהו אש הוה פגול מטעם אכילה ולא מטעם הקטרה (כמבואר שם דף ל"א ע"א), וגבי אש לא שמעינן "שיחשוב דין אכילת כזית מצד האוכלו. ועי"כ שכל עיקר הדין שבעינן

שיעורי רבי משולם דוד הלוי שליט"א

פ"י א זר שאכל תרומה בשגגה משלם קרן וחומש מקרא מפורש הוא. ומ"ש אעפ"י שיודע שהיא תרומה וכו'. קצת משמע כן בירושלמי רפ"ו דתרומות ורפ"ח ובגמרא דידן פרק כלל גדול (דף ס"ט.) נחלקו ר"י ור"ל דלר"ל לא מיקרי שגגה עד שישגוג בלאו וכרת ולרבי יוחנן הזיד בלאו ושגג בכרת ה"ז שגגה וידוע דהלכה כר"י עוד נחלקו שם אביי ורבא אליבא דר"י דרבא סבר דמית' במקום כרת עומדת וכי היכי דלר"י היכא דאיכא כרת אין אנו צריכים שישגוג בלאו אלא כשישגוג בכרת סגי ה"ה בדבר שיש בו מיתה כמו תרומה א"צ שישגוג בלאו ואביי פליג עליה וידוע דהלכתא כרבא:
ב אחד האוכל וכו'. משנה רפ"ו דתרומות (משנה א) האוכל תרומה שוגג משלם קרן וחומש אחד האוכל ואחד השותה וא' הסך ובפרק בנות כותים (דף ל"ג.) יליף להו מקראי. ומ"ש דבר שדרכו וכו' גלמד ממתני' דרפ"ב דמעשר שני (משנה א): ואחד האוכל תרומה טהורה או טמאה וכו'. משנה רפ"ו דתרומות:
ואינו חייב בחומש עד שיאכל כזית וכו'. בפרק כל שעה (דף ל"ב:) פלוגתא דתנאי בברייתא ופסק כת"ק. ומ"ש וכשם שאכילת תרומה בכזית כו' תוספתא רפ"ו דתרומות:
ג אכל וחזר ואכל וכו'. ג"ז בתוספתא שם: וכתב הראב"ד א"א אמת הוא שכן מלא בתוספתא וכו'. ובנוסחא דידן בתוספתא דפסחים פ"ק כתוב בכדי שתיית רביעית ובפ"ד ממאכלות אסורות ובהלכות יוה"כ פרק שני כתב רבינו בכדי שתיית רביעית וכתב המ"מ דהכי איתא בתוספתא ויש מי שכתב שאף שיעור השתייה בכדי א"פ ולמדו כן ממ"ש בפרק אמרו לו כל המשקין מצטרפין בכדי א"פ כיצד שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי א"פ מצטרפין וכתב רבינו דין זה בפרק ח' מהלכות שאר אבות הטומאות וי"ל שעשה חיזוק בטומאת גויה של דבריהם וכ"כ בכריתות דשמואל מחמיר טפי בשיעור אוכלים טמאים ומשקים טמאים משאר איסורים ואע"ג דאיתותב התם יש לנו ללמוד שיש לחלק ביניהם לשאר איסורים ושלא לדחות תוספתא זו עכ"ל. והר"י קורקוס ז"ל כתב עוד טעם אחר דאכילת האיסורים אכילה והנאת גרונו הוא דמיחייב ולכך אם יש כדי שתיית רביעית מצטרפת הנאתה והאכילה נמשכת הנאתה יותר ולכך מצטרפת עד כדי אכילת פרס אבל טומאת גויה לאו באכילה ושתייה והנאה תליא מילתא דאפי' תחב לו חבירו בבית הבליעה נטמא גופו ולכך אין לחלק בין אכילה לשתייה ובתרווייהו בכא"פ מצטרפין עכ"ל:
ד התרומה ותרומת מעשר וכו'...

משיכה שלא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה וסברא נכונה היא ראויה לו דומיא דאירוסין דתנן פוסלין ולא מאכילין:
פ"י א זר שאכל תרומה וכו'. זה מבואר פ"ו דתרומות ובפרק הזהב שנאמר ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישיתו עליו:
אע"פ שיודע שהיא תרומה וכו'. פרק כלל גדול (דף סט) רבי יוחנן אמר כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו ור"ל אמר עד שישגוג בלאו וכרת וקי"ל כר' יוחנן ואמר רבא עלה מיתה במקום כרת עומדת וחומש במקום קרבן קאי הילכך לר' יוחנן כי היכי דאם שגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו נקרא שוגג ומביא קרבן אם אכל תרומה נמי אם שגג במיתה אע"פ שהזיד בלאו נקרא שוגג ומשלם חומש:
ב אחד האוכל דבר שדרכו לאכול וכו'. פ"ו דתרומות אחד האוכל ואחד השותה ואחד הסך אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה משלם חומשה וחומש חומשה כלומר אם אכל אותו חומש משלם עליו חומש אחר דכתיב וחמישיתיו יוסף עליו התורה רבתה חמישיות הרבה על קרן אחד והדבר ברור דשתייה בכלל אכילה וכן הסיכה שנאמר ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו ורבינו תפס דרשא קמא דפ' בנות כותים לפי שהיא מן התורה א"נ משום דהך דרשא דותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו גבי רשיעי כתיב לקללה: ואינו חייב בחומש וכו'. זה מבואר בכמה דוכתי שאין אכילה פחותה מכזית ומ"מ הקרן משלם אפילו שהוא פחות מכזית: וכשם שאכילת תרומה וכו'. שם במשנה אחד האוכל ואחד השותה ואחד הסך משמע דכולן שוין בשיעורן ולא הוצרך רבינו לכתוב דסך נמי בכזית שכבר ביאר שהסך בכלל השותה אלא דקשיא לי מאי שנא יין של תרומה מסתם יינם דשיעורו ברביעית וי"ל דהתם כתיב שתייה בהדיא דכתיב ישתו יין נסיכם אבל הכא אמרינן שתייה בכלל אכילה וכי היכי דאכילה בכזית שתייה נמי בכזית ושאני יום הכפורים דתלוי ביישוב דעתא וקים להו לרבנן דבפחות מכותבת או מלא לוגמיו לא מיתבא דעתיה. תניא בפרק כל שעה האוכל כזית תרומה משלם קרן וחומש אבא שאול אומר עד שיהיה שוה פרוטה וקי"ל כת"ק ותניא נמי האוכל תרומה פחות מכזית משלם את הקרן ואינו משלם את החומש ואמרינן עלה לעולם דאית בה שוה פרוטה ואפילו הכי כיון דלית בה כזית משלם את הקרן ואינו משלם את החומש ומשמע מהכא שאם אין בה כזית ואין בה שוה פרוטה אינו חייב לשלם אפילו הקרן דפחות משוה פרוטה אינו ממון ולא ניתן לתשלומין:
ג אכל וחזר ואכל וכו'...

אע"פ שנתן הדמים לא תאכל בתרומה עד שימשוך:

פרק עשירי

א זר [א]שאכל תרומה בשגגה משלם קרן וחומש. אע"פ שיודע שהיא תרומה ושהוא מוזהר עליה אבל לא ידע אם חייב עליה מיתה אם לאו הרי זו שגגה ומשלם קרן וחומש: ב אחד האוכל דבר שדרכו לאכול ואחד השותה דבר שדרכו לשתות ואחד הסך דבר שדרכו לסוך שנאמר ולא יחללו את קדשי בני ישראל לרבות את הסך. ואחד האוכל תרומה טהורה או טמאה בשגגה משלם קרן וחומש ואינו חייב בחומש עד שיאכל כזית שנאמר כי יאכל קדש בשגגה ואין אכילה פחותה מכזית. וכשם שאכילת תרומה בכזית כך שתייה בכזית: ג *אכל וחזר ואכל. שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס ומתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי שתיית רביעית הרי אלו מצטרפין לכזית: ד התרומה ותרומת מעשר של דמאי בין של ודאי והחלה והבכורים כולן מצטרפין לכזית לחייב עליהן מיתה וחומש שכולן נקראו תרומה. ומן הדין היה שאין חייבין חומש על תרומת מעשר של דמאי שאין חייבין על מעשר [שני] שלו כמו שיתבאר. אבל אמרו חכמים אם לא יתחייב

השגת הראב"ד
*אכל וחזר ואכל וכו' מצטרפין לכזית. א"א אמת הוא שכן מלא בתוספתא אבל במסכת כריתות פרק אמרו לו אכלת חלב נראה שאף לשתייה בעינן כדי אכילת פרס וכן בתוספתא דפסחים כך הוא בכדי אכילת פרס:

א סמ"ג רנ"ח:

וד מס 101 ז (זרעים) משה בן מימון (רמב"ם) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

וביאור הדברים נראה דכל הדין דבכדי שתית רביעית הוא הלכה במעשה שתיה היכא דצריך לחייבו על המעשה שתיה, בזה אמרינן דחשב מעשה שתיה רק בכדי שתית רביעית, אבל בטומאת גויה נראה דאין הטומאה מחמת המעשה שתית משקין טמאין, אלא במה דנאכלו בגופו רביעית משקין טמאין, בזה נטמא, וא"כ בזה תליא במה דנאכל בגופו, ובזה א"צ צירוף דשתית רביעית אבל ביותר מכדאכ"פ אין מצטרף,

והוא כש"נ בפיגול דאפילו דהוי רק הלכה דיאכל מן הקרבן כזית חוץ לזמנו, אפ"ה אם חשב שיאכל ביותר מכדאכ"פ אין חשיב אכילה של כזית, דהוי כשני חצאי זיתים,

וה"נ בטומאת גויה, אע"ג דא"צ שיהא מעשה שתיה לטמאו, והטומאה הוא במה שנאכל בגופו רביעית משקין טמאים אבל ביותר מכדאכ"פ, אין יכול להצטרף, דשיעור זה מחלקו וחשיב כב' חצאי רביעית, ול"ה חשב דנאכל בגופו רביעית משקין טמאין.

מנחת אברהם עמוד מס 109 ...

חידושי הגרי"ז מסכת זבחים דף לא עמוד א

וכיון שכן נראה דזהו היתה השאלה ביותר מכדי אכילת פרס לענין מחשבת פיגול, אם לאכילת גבוה מדמינן לה, או לאכילת הדיוט, היינו אם הך הלכה שנאמרה בשיעורים בכל מקום דכזית יותר מכדי אכילת פרס אינו חשיב כזית, [אף שבמציאות יש כאן שיעור כזית, וכן היה הדין דמצטרף בלא ההלכה, אבל על זה באה ההלכה דשיעורים לבטל שיעור כזית], נאמרה גם בשיעור כזית לענין מחשבת פיגול, ואף דזה ודאי דאינו צריך לחשוב רק על כזית מהקרבן שיהיה נאכל חוץ לזמנו, ואף אם חשב בעבודה אחת על חצי זית, ובעבודה השניה על חצי זית מצטרפו, ואף דב' חצאי זיתים אינם בכא"פ, דלא בעינן כלל שיחשוב על כזית אלא שיהא נאכל.

אבל כאן כיון דחשב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס, דבמציאות יש כאן שיעור אכילת כזית אלא דההלכה שנאמרה בשיעורין דכזית יותר מכדי אכילת פרס אינו שיעור כזית מבטלת אותו, וכיון דהלכה זו נאמרה אף במחשבת פיגול בשיעור כזית שלה, הוי כאילו חשב לאכול חצי זית, וחלוק מב' בני אדם דשם במציאות ב' אכילות וגם אינו חל כלל במחשבת פיגול, אבל היכא דמחשב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס, כיון דמדין ההלכה שנאמרה בשיעורי כזית לא חשוב שיעור כזית, הוי כמחשב על פחות מכזית, וצ"ע, ושאלת הגמרא הוא, אם יש כאן ההלכה דכדי אכילת פרס, משום דלאכילת הדיוט מדמינן לה, או לאכילת גבוה מדמינן